

Vanhusasiavaltuutetun ratkaisuja kotihoidon saatavuuden parantamiseksi ja asiakkaiden oikeuksien vahvistamiseksi

1. Kotihoidon ja muita kotona asumista tukevien palveluiden saatavuutta parannetaan.

lääkäiden jääminen ilman kotihoitoa on vanhuspalveluiden keskeinen ongelma, joka vaatii välitöntä ratkaisua. Myös muut palvelut, kuten omaishoidon palvelut ja kuntouttava päivätoiminta tukevat ikääntyneiden kotona asumista.

2. lääkäät ja heidän läheisensä saavat neuvontaa ja ohjausta oikeuksistaan.

Kotihoidon asiakkaat ja heidän läheisensä eivät usein tiedä, mihin palveluihin he ovat oikeutettuja ja mitä ne maksavat. Neuvonta palveluista ja etuuksista tulisi olla osa kotihoitoa.

3. Kotihoidon sekä tukipalveluiden asiakasmaksut ovat kohtuullisella tasolla.

Jotkut kotihoidon asiakkaat ovat vähentäneet heille myönnettyjä kotihoidon käyntejä korkeiden asiakasmaksujen vuoksi. Esille on noussut myös tukipalveluiden kuten turvapuhelimen

kohonneet kustannukset. Asiakasmaksujen on oltava kohtuullisella tasolla. On varmistettava, että kotihoidon asiakkaat ja heidän läheisensä tietävät mahdollisuudesta hakea asiakasmaksujen alentamista.

4. Kotihoidon asiakkaiden toimintakykyyn panostetaan.

Kotihoito ei voi olla vain tehtävälistä. Siihen tulee lain mukaan kuulua yksilöllinen toimintakyky ja vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta. Sitä kannattaa toteuttaa yhteistyössä läheisten ja järjestöjen kanssa. Kotikuntoutukseen ja sairaalasta kotiutumisen tukeen panostaminen on tärkeää.

5. Teknologiset ratkaisut tuodaan niiden iäkkäiden ulottuville, jotka tosi-

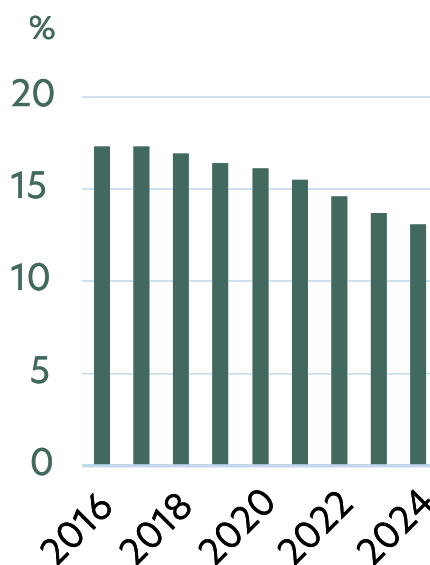
asiallisesti hyötyvät niistä. Etäkotihoito ei sovi kaikille. On tärkeä tunnistaa, mihin tilanteisiin teknologiset ratkaisut sopivat. Lisäksi niiden vaikuttavuutta on arvioitava. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä teknologisista ratkaisuista.

On perustuslain vastaista, että ikääntyneet ihmiset jäävät toistuvasti riittävien kotihoidon palveluiden ulkopuolelle.

Kotihoidon asiakasmäärät ovat vähentyneet, vaikka iäkkäiden määrä on kasvanut. Samaan aikaan myös ympärivuorokautisen hoivan saatavuutta on heikennetty. Kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon asiakkaat ovat olleet aikaisempaa heikommassa kunnossa palveluihin päästessään¹. Palveluiden saaminen on entistä vaikeampaa.

Kotihoidon asiakkaiden yksinäisyys ja eristyneisyys on yleistä.^{1,2} Tutkimuksen mukaan viidesosa kotihoidon asiakkaista ei koe saavansa riittävää apua arjessaan. Lähes puolella oli vaikeuksia tulla toimeen tuloillaan, ja mahdollisuudet ulkoiluun ja toimintaan kodin ulkopuolella olivat vähäisiä.²

Kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat (osuus vastaavan ikäisestä väestöstä)

Miksi kotihoitoon kannattaa panostaa?

- Riittävät kotihoidon palvelut vähentävät iäkkäillä muiden palveluiden tarvetta.³
- Oikea-aikaisen kotihoidon avulla ennaltaehkäistään ikääntyneiden terveyden ja toimintakyvyn heikkenemistä ja tuetaan kotona pärjäämistä.
- Riittävät kotihoidon palvelut vahvistavat iäkkäiden turvallisuuden tunnetta ja luottamusta avun saamiseen silloin, kun sitä tarvitsee.

” Toivoisin henkilökohtasta apua, vaikka lyhyemmäksi aikaa sillä tavalla, että pääsis vähäks aikaa parvekkeelle tai jossain kodin ulkopuolella liikkumaan. Ni se ois hyvin tervetullutta kyllä.”

(79-vuotias nainen)⁴

Lähteet

1 Aaltonen, M., Edgren, J., Heikkilä R., Josefsson, K. & Ilmarinen, K. 2025. Ikääntyneiden palvelut. Teoksessa: Tynkkynen, L-K., Paatela, S., Aalto, A-M., Keskimäki, I., Nykänen, E., Peltola, M., Sinervo, T., Tammi, T., Viitaho, M (toim.) Tilannekuvia hyvinvointialueilta. [THL raportti 3/2025](#).

2 Tiilikainen, E. & Ristolainen, H. 2025. [SOLDEX-hankkeen päätösseminaarin esitys 21.8.2025](#).

3 Väisänen, V., Huhtakangas, M., Sinervo, T. 2023. Päivystyskäynnit ovat lisääntyneet erityisesti kotihoidon asiakkailla. [Suomen Lääkärilehti 2023;78:e38075](#)

4 Tiilikainen, E. Kotihoitoa saavien iäkkäiden tutkimushaastattelut, SOLDEX-hanke.